

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ” – БЛАГОЕВГРАД
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ”

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

ОТНОСНО: дисертационен труд на

Хен Рапсон Харел

на тема

„Корелацията между петте големи личностни черти на мъжа и сексуалното
желание на неговата партньорка в дългосрочни връзки”

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, Област на висше
образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално
направление: 3.2 Психология, Научна област: „Възрастова и педагогическа
психология”

Научен ръководител:
Проф. д-р Станислава Стоянова

Благоевград, 2026

Рецензията е възложена по решение на Научното жури, определено със Заповед на Ректора на Югозападен Университет „Неофит Рилски” – Благоевград.

Дисертационният труд е обсъден на заседание в Катедра „Психология“ към Философски факултет при Югозападен Университет „Неофит Рилски” – Благоевград и е насочен за защита пред Научно жури.

Актуалността на дисертационното изследване. В условията на динамични социални промени, повишени изисквания към междуличностната комуникация и нарастваща честота на проблеми, свързани със сексуалното удовлетворение и стабилността на дългосрочните връзки, изследването на психологическите детерминанти на сексуалното желание придобива особена значимост.

Сексуалното желание е ключов компонент на интимните отношения и е тясно свързано с удовлетвореността от партньорството, емоционалната близост и психичното благополучие. Съществуващите емпирични изследвания в областта са насочени предимно към индивидуалните характеристики на жената или към физиологични, хормонални и възрастови фактори, докато личностните характеристики на мъжа като детерминанта на женското сексуално желание остават сравнително слабо изследвани, особено в контекста на дългосрочните взаимоотношения.

В този смисъл настоящото дисертационно изследване е актуално, тъй като поставя фокус върху корелацията между възприеманите личностни черти на мъжа, дефинирани чрез модела на Голямата петорка, и сексуалното желание на неговата партньорка. Използването на утвърдения личностен модел Big Five осигурява теоретична стабилност и възможност за съпоставимост на резултатите с международни изследвания, както и за интегриране на получените данни в съществуващото научно знание.

Допълнителна актуалност на изследването се определя от неговия межкултурен обхват и големия обем на извадката, което позволява по-задълбочен анализ на връзката между личностните черти и сексуалното желание в различни социални и културни контексти. Това разширява практическата приложимост на резултатите както в областта на възрастовата и педагогическата психология, така и в психологичното консултиране, терапията за двойки и превенцията на партньорски конфликти.

В заключение, актуалността на дисертационното изследване се обуславя от неговия принос към недостатъчно разработена научна проблематика, съчетаването на теоретичен и приложен подход и потенциала му да подпомогне разработването на

ефективни интервенции за подобряване на интимните отношения и сексуалното благополучие в дългосрочните партньорства.

Релевантност на основната цел с темата, хипотезите, задачите, методите, предмета и обекта на изследването

Основната цел на дисертационното изследване е да се проучи връзката между възприеманите личностни черти на мъжа, дефинирани чрез модела на Голямата петорка, и сексуалното желание на неговата партньорка в контекста на дългосрочни партньорски взаимоотношения. Тази цел е напълно релевантна и логически съгласувана с формулираната тема на дисертационния труд, като между тях е налице ясно концептуално и съдържателно съответствие.

Поставената основна цел е конкретизирана чрез ясно дефинирани изследователски задачи, които целят да установят корелационните зависимости между отделните личностни черти на мъжа (екстраверсия, невротизъм, отвореност към опита, приятност и добросъвестност) и нивото на сексуално желание при жената, както и да се изследва диференциращата роля на възрастта и културния контекст. По този начин задачите пряко операционализират целта и допринасят за нейното емпирично реализиране.

Формулираните хипотези произтичат логически както от теоретичния обзор, така и от основната цел и задачите на изследването. Те са насочени към проверка на очакваните посоки и характеристики на връзките между личностните черти на мъжа и сексуалното желание на жената, което свидетелства за тяхната концептуална обоснованост и тематична релевантност.

Избраните методи и методики са адекватни на поставената цел и на характера на изследователските въпроси. Количественият, корелационен и регресионен подход е подходящ за изследване на взаимовръзките между психологическите променливи. Използването на стандартизирани и валидирани инструменти – Въпросника за Голямата петорка (BFI) и Въпросника за сексуално желание (SDI-2) – гарантира надеждността и валидността на получените данни и съответства на предмета на изследването.

Обект на изследването са жените, намиращи се в дългосрочни интимни взаимоотношения, които оценяват личностните характеристики на своите мъже-партньори и собственото си сексуално желание. Този обект напълно съответства на темата на дисертационния труд, тъй като именно чрез възприятието и преживяването на жената се изследва връзката между личността на мъжа и женското сексуално желание.

Предмет на изследването са корелационните зависимости между възприеманите личностни черти на мъжа по модела на Голямата петорка и сексуалното желание на неговата партньорка в дългосрочна връзка. Предметът е ясно дефиниран, научно обоснован и напълно съответства на формулираната тема, цел и използваните методи.

В заключение може да се обобщи, че между темата, основната цел, задачите, хипотезите, предмета и обекта на изследването, както и между избраните методи, е налице висока степен на съгласуваност и логическа последователност. Това свидетелства за добре структурирана изследователска концепция и методологична адекватност на дисертационния труд.

Методология

Методология и резултати от изследването – научност, новост и обоснованост

Методологията на дисертационното изследване се отличава с яснота, системност и съответствие с поставената научна цел. Изследването е проведено в рамките на количествен изследователски дизайн с напречно сечение, което е адекватно на задачата за установяване на корелационни зависимости между личностни характеристики и сексуално желание в дългосрочни партньорски взаимоотношения. Избраният методологичен подход позволява статистически обоснован анализ на взаимовръзките между изследваните променливи и създава условия за обобщаване на резултатите.

Извадката на изследването е мащабна и включва 1797 жени в дългосрочни интимни взаимоотношения, което осигурява висока статистическа мощ и надеждност на получените резултати. Межкултурният характер на извадката допринася за по-широка валидност на изводите и позволява анализ на влиянието на социално-демографски и културни фактори. Подборът на участниците е съобразен с предмета и обекта на изследването, като критериите за включване са ясно дефинирани.

Използваните изследователски инструменти – Въпросникът за Голямата петорка (BFI) и Въпросникът за сексуално желание (SDI-2) – са утвърдени, стандартизирани и с доказани психометрични характеристики. В рамките на изследването е отчетена висока вътрешна консистентност на скалите, което потвърждава тяхната надеждност и методологична коректност. Приложените статистически методи – описателна статистика, корелационен анализ, регресионен и медиаторен анализ – са адекватни на изследователските въпроси и позволяват задълбочена интерпретация на данните.

Получените резултати са научно обосновани и логически следват от използваната методология. Установени са статистически значими връзки между възприеманите личностни черти на мъжа и сексуалното желание на неговата партньорка, като най-

съществено влияние се наблюдава при невротизма, екстраверсията и добросъвестността. Резултатите потвърждават хипотезата за отрицателна връзка между невротизма и женското сексуално желание, както и положителни връзки с екстраверсията и добросъвестността, което съответства на теоретичните модели и съществуващите емпирични данни.

Научната новост на изследването се изразява в преместването на фокуса от индивидуалните характеристики на жената към възприеманите личностни черти на мъжа като значим фактор за женското сексуално желание в дългосрочни взаимоотношения. Допълнителен принос представлява интегрирането на модела на Голямата петорка в анализа на интимните отношения, както и изследването на медиаторната роля на възрастта и продължителността на връзката. Подобен комплексен подход е сравнително рядко срещан в наличната литература и допринася за разширяване на научното познание в областта.

Обосноваността на изводите е гарантирана чрез системна връзка между теоретичния обзор, методологичния дизайн и емпиричните резултати. Авторът демонстрира умение за критичен анализ и съпоставяне на получените данни със съществуващи теоретични и емпирични изследвания, като отчита и ограниченията на проучването. Това повишава научната стойност на дисертационния труд и създава предпоставки за бъдещи изследвания и практически приложения в областта на психологичното консултиране и терапията за двойки.

В заключение може да се отбележи, че методологията и резултатите на изследването отговарят на основните изисквания за научност, демонстрират елементи на оригиналност и са убедително обосновани, което определя дисертационния труд като значим принос в областта на възрастовата и педагогическата психология.

Структура на изследването спрямо поставените цели и задачи. Анализ на главите и библиографията

Структурата на дисертационното изследване е логически изградена и последователно подчинена на формулираната основна цел и на конкретизираните изследователски задачи. Разпределението на съдържанието по глави осигурява плавен преход от теоретичния анализ към емпиричното изследване и интерпретацията на резултатите, като всяка структурна част изпълнява ясно определена функция в постигането на целите на труда.

Уводът аргументира актуалността на темата, очертава научния проблем и формулира основната цел, задачите, изследователските въпроси и хипотезите. В него е

изяснен предметът и обектът на изследването, което създава ясна концептуална рамка за последващия анализ.

Първа глава – Литературен обзор е пряко свързана с поставените цели и задачи и има за цел да изгради теоретичната основа на изследването. В нея са систематизирани основните концепции за личностните черти по модела на Голямата петорка, особеностите на сексуалното желание при жените, както и ролята на личността в интимните и партньорските взаимоотношения. Анализът на съществуващите теоретични и емпирични изследвания обосновава избора на променливите и логиката на формулираните хипотези.

Втора глава – Изследователски дизайн и методология е фокусирана върху реализацията на целите и задачите на изследването. В нея са подробно представени извадката, използваните инструменти, процедурата на събиране на данните и методите за статистическа обработка. Главата демонстрира методологична последователност и ясно показва как поставените задачи се операционализират чрез конкретни измервателни инструменти и аналитични подходи.

Трета глава – Резултати от изследването е структурирана в съответствие с изследователските въпроси и хипотези. Представени са описателни и аналитични резултати, включително корелационни, регресионни и медиаторни анализи. Данните са поднесени систематично и позволяват проследяване на връзката между личностните черти на мъжа и сексуалното желание на жената, както и ролята на възрастта и продължителността на връзката.

Обсъждането и заключението синтезират получените резултати и ги съпоставят с данните от литературния обзор. Авторът аргументира научните приноси, очертава ограниченията на изследването и формулира насоки за бъдещи изследвания, което показва критично отношение към резултатите и тяхната приложимост.

Библиографията е обемна и включва съвременни и класически научни източници от областта на психологията на личността, сексуалността и партньорските отношения. Използваната литература е релевантна на темата, с преобладаващ дял на чуждоезични публикации от реномирани научни издания, което свидетелства за добра информираност на автора и за интегриране на изследването в международния научен контекст.

В обобщение може да се заключи, че структурата на дисертационното изследване е адекватна, логически последователна и в пълно съответствие с поставените цели и

задачи, а анализът на главите и използваната библиография потвърждават научната зрялост и системността на труда.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване

I. Научни приноси

1. Дисертационното изследване допринася за разширяване на научното познание относно психологическите детерминанти на женското сексуално желание, като насочва изследователския фокус към възприеманите личностни черти на мъжа в контекста на дългосрочните партньорски взаимоотношения.

2. Предложен е интегративен теоретико-емпиричен модел за анализ на връзката между личностните черти по модела на Голямата петорка и сексуалното желание на жената, който обединява концепции от психологията на личността, сексуалната психология и психологията на интимните взаимоотношения.

3. Емпирично е потвърдена значимата роля на невротизма, екстраверсията и добросъвестността на мъжа като фактори, свързани със сексуалното желание на неговата партньорка, което допълва и конкретизира съществуващите теоретични постановки.

4. Изследването разкрива диференциращото влияние на възрастта и продължителността на връзката върху женското сексуално желание, като показва тяхната медиаторна роля във връзката между личностните черти и сексуалното желание.

5. Осъществен е межкултурен анализ върху голяма извадка, който позволява обобщаване на резултатите отвъд рамките на една културна среда и допринася за по-висока външна валидност на изследването.

6. Дисертационният труд допринася за методологичното развитие на изследванията в областта на интимните отношения чрез комбинираното използване на корелационен, регресионен и медиаторен анализ при изследване на сложни психологически взаимовръзки.

II. Научно-приложни приноси

1. Получените резултати имат практическа стойност за психологичното консултиране и терапията за двойки, като предоставят емпирично обосновани насоки за работа с проблеми, свързани със сексуалното желание и интимността в дългосрочните връзки.

2. Изследването подпомага разработването на интервенционни програми и психоедукативни подходи, насочени към повишаване на осъзнатостта относно ролята на личностните характеристики в партньорските взаимоотношения.

3. Резултатите могат да бъдат използвани в обучението на студенти по психология, педагогика и социални науки като емпиричен материал, илюстриращ връзката между личност, сексуалност и междуличностни отношения.

4. Дисертационният труд създава предпоставки за прилагане на модела на Голямата петорка като инструмент за оценка на рискови фактори в интимните отношения и за ранна превенция на партньорски конфликти.

5. Практическите изводи от изследването могат да бъдат използвани при разработването на програми за личностно развитие и партньорска комуникация, насочени към подобряване на качеството на интимния и емоционалния живот.

Обобщение

Научните и научно-приложните приноси на дисертационното изследване се отличават с яснота, оригиналност и практическа значимост, като отговарят на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.2 Психология.

Цитирането в дисертационния труд е извършено коректно и в съответствие с утвърдените академични стандарти. Използвана е богата и разнообразна научна литература, включваща както класически теоретични източници, така и съвременни емпирични изследвания от реномирани международни научни списания. Цитираните източници са пряко релевантни на темата и са адекватно интегрирани в теоретичния анализ и интерпретацията на резултатите. Не се установяват некоректни или формални цитати, а използването на литературата подпомага аргументацията и научната обоснованост на труда.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието и основните резултати на дисертационния труд. В него са ясно представени актуалността на темата, целта, задачите, хипотезите, методологията, основните емпирични резултати, научните и научно-приложните приноси. Структурата на автореферата е логична и съответства на структурата на дисертацията, а изложението е ясно, прецизно и научно коректно. Авторефератът изпълнява предназначението си да даде концентрирана и вярна представа за дисертационното изследване.

По отношение на публикационната активност, докторантът е представил списък с научни публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд. Публикациите са релевантни на изследваната проблематика и свидетелстват за участие в научния обмен и за апробиране на отделни аспекти от дисертационното изследване пред научната

общност. Те отговарят на обичайните изисквания за публикационна активност при процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

В обобщение може да се заключи, че цитирането, авторефератът и представените публикации са на добро научно равнище, съответстват на изискванията за докторска дисертация и подкрепят цялостната научна стойност и коректност на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват и на специфичните изисквания на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘ДОКТОР’ на Хен Рапсон Харел в Професионално направление 3.2. „Психология“ Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Дата:

Изготвил рецензията:

проф. д.н. Майяна Митевска

South-West University "Neofit Rilski"

Faculty of Philosophy

Department of Psychology

REVIEW

by **Prof. Mayiana Milcheva Mitevska, D.Sc. (Psychology),**

Plovdiv University "Paisii Hilendarski"

REGARDING: the doctoral dissertation of

Chen Rapson Harel

on the topic:

“The correlation between the Big Five personality traits of the man and the sexual desire of his female partner in long-term relationships”

for the award of the educational and scientific degree **“Doctor (PhD)”**,

Field of Higher Education: 3. Social, Economic and Legal Sciences,

Professional Field: 3.2 Psychology,

Scientific Field: “Developmental and Educational Psychology”

Supervisor:

Prof. Stanislava Stoyanova, PhD

Blagoevgrad, 2026

The review has been assigned by decision of the Scientific Jury, appointed by Order of the Rector of South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad.

The dissertation was discussed at a meeting of the Department of Psychology at the Faculty of Philosophy of South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad and has been forwarded for public defense before the Scientific Jury.

Relevance of the dissertation research

In the context of dynamic social changes, increased demands on interpersonal communication, and the growing frequency of problems related to sexual satisfaction and the stability of long-term relationships, the study of the psychological determinants of sexual desire has become particularly significant.

Sexual desire is a key component of intimate relationships and is closely linked to relationship satisfaction, emotional closeness, and psychological well-being. Existing empirical research in this field has been focused primarily on women’s individual characteristics or on physiological, hormonal, and age-related factors, while the personality characteristics of men as determinants of female sexual desire remain relatively underexplored, especially in the context of long-term relationships.

In this sense, the present dissertation research is highly relevant, as it focuses on the correlation between men’s perceived personality traits, defined through the Big Five model, and the sexual desire of their female partners. The use of the well-established Big Five personality model provides theoretical stability and enables comparability of the results with international studies, as well as integration of the findings into existing scientific knowledge.

Additional relevance of the study is determined by its cross-cultural scope and the large sample size, which allow for a more in-depth analysis of the relationship between personality traits and sexual desire across different social and cultural contexts. This broadens the practical applicability of the results in the fields of developmental and educational psychology, as well as in psychological counseling, couple therapy, and the prevention of partner conflicts.

In conclusion, the relevance of the dissertation research is grounded in its contribution to an insufficiently explored scientific area, the integration of theoretical and applied approaches, and its potential to support the development of effective interventions aimed at improving intimate relationships and sexual well-being in long-term partnerships.**Relevance of the main objective to the topic, hypotheses, tasks, methods, subject, and object of the research**

The main objective of the dissertation research is to examine the relationship between men's perceived personality traits, defined through the Big Five model, and the sexual desire of their female partners in the context of long-term intimate relationships. This objective is fully relevant and logically consistent with the formulated topic of the dissertation, with a clear conceptual and substantive correspondence between them.

The stated main objective is specified through clearly defined research tasks aimed at identifying the correlational relationships between the individual personality traits of men (extraversion, neuroticism, openness to experience, agreeableness, and conscientiousness) and the level of sexual desire in women, as well as at examining the differentiating role of age and cultural context. In this way, the tasks directly operationalize the objective and contribute to its empirical realization.

The formulated hypotheses follow logically from both the theoretical review and the main objective and tasks of the study. They are oriented toward testing the expected directions and characteristics of the relationships between men's personality traits and women's sexual desire, which attests to their conceptual soundness and thematic relevance.

The selected methods and methodologies are appropriate to the stated objective and to the nature of the research questions. The quantitative, correlational, and regression approaches are suitable for investigating relationships between psychological variables. The use of standardized and validated instruments—the Big Five Inventory (BFI) and the Sexual Desire Inventory (SDI-2)—ensures the reliability and validity of the obtained data and corresponds to the subject of the research.

The object of the research comprises women in long-term intimate relationships who evaluate the personality characteristics of their male partners and their own sexual desire. This object fully corresponds to the topic of the dissertation, as the relationship between men's personality and female sexual desire is examined precisely through women's perceptions and experiences.

The subject of the research consists of the correlational relationships between men's perceived personality traits according to the Big Five model and the sexual desire of their female partners in long-term relationships. The subject is clearly defined, scientifically grounded, and fully consistent with the formulated topic, objective, and applied methods.

In conclusion, it can be summarized that there is a high degree of coherence and logical consistency between the topic, the main objective, the tasks, the hypotheses, the subject and object of the research, as well as the selected methods. This demonstrates a well-structured research concept and methodological adequacy of the dissertation study.

Methodology

The methodology of the dissertation research is characterized by clarity, systematic structure, and consistency with the stated scientific objective. The study was conducted within a quantitative cross-sectional research design, which is appropriate for identifying correlational relationships between personality characteristics and sexual desire in long-term intimate relationships. The selected methodological approach allows for a statistically grounded analysis of the relationships among the examined variables and creates conditions for generalizing the results.

The study sample is large and includes 1,797 women in long-term intimate relationships, which ensures high statistical power and reliability of the obtained results. The cross-cultural nature of the sample contributes to broader validity of the conclusions and enables analysis of the influence of socio-demographic and cultural factors. Participant selection is consistent with the subject and object of the research, and the inclusion criteria are clearly defined.

The research instruments used—the Big Five Inventory (BFI) and the Sexual Desire Inventory (SDI-2)—are well-established, standardized tools with proven psychometric properties. Within the study, high internal consistency of the scales was observed, confirming their reliability and methodological soundness. The applied statistical methods—descriptive statistics, correlational analysis, regression analysis, and mediation analysis—are appropriate to the research questions and allow for an in-depth interpretation of the data.

The obtained results are scientifically grounded and logically follow from the applied methodology. Statistically significant relationships were identified between men's perceived personality traits and the sexual desire of their female partners, with the most substantial effects observed for neuroticism, extraversion, and conscientiousness. The results confirm the hypothesis of a negative relationship between neuroticism and female sexual desire, as well as positive relationships with extraversion and conscientiousness, which is consistent with theoretical models and existing empirical findings.

The scientific novelty of the study lies in shifting the focus from women's individual characteristics to men's perceived personality traits as a significant factor influencing female sexual desire in long-term relationships. An additional contribution is the integration of the Big Five model into the analysis of intimate relationships, as well as the examination of the mediating role of age and relationship duration. Such a comprehensive approach is relatively rare in the existing literature and contributes to the expansion of scientific knowledge in this field.

The soundness of the conclusions is ensured through a systematic linkage between the theoretical review, the methodological design, and the empirical results. The author demonstrates the ability for critical analysis and for comparing the obtained findings with existing theoretical and empirical studies, while also acknowledging the limitations of the research. This enhances the scientific value of the dissertation and creates prerequisites for future research and practical applications in the fields of psychological counseling and couple therapy.

In conclusion, it can be noted that the methodology and results of the study meet the fundamental requirements for scientific rigor, demonstrate elements of originality, and are convincingly substantiated, which defines the dissertation as a significant contribution to the field of developmental and educational psychology.

Structure of the research in relation to the stated objectives and tasks.

Analysis of the chapters and the bibliography

The structure of the dissertation research is logically constructed and consistently subordinated to the formulated main objective and the specified research tasks. The distribution of content across the chapters ensures a smooth transition from theoretical analysis to empirical research and interpretation of the results, with each structural part fulfilling a clearly defined function in achieving the objectives of the study.

The **Introduction** substantiates the relevance of the topic, outlines the scientific problem, and formulates the main objective, tasks, research questions, and hypotheses. It clarifies the subject and object of the research, thereby creating a clear conceptual framework for the subsequent analysis.

Chapter One – Literature Review is directly related to the stated objectives and tasks and aims to establish the theoretical foundation of the study. It systematizes the main concepts related to personality traits according to the Big Five model, the characteristics of female sexual desire, and the role of personality in intimate and partner relationships. The analysis of existing theoretical and empirical studies justifies the selection of variables and the logic behind the formulated hypotheses.

Chapter Two – Research Design and Methodology focuses on the implementation of the objectives and tasks of the research. It presents in detail the sample, the instruments used, the data collection procedure, and the methods of statistical analysis. This chapter demonstrates methodological consistency and clearly shows how the stated tasks are operationalized through specific measurement tools and analytical approaches.

Chapter Three – Research Results is structured in accordance with the research questions and hypotheses. Descriptive and analytical results are presented, including correlational, regression, and mediation analyses. The data are presented systematically and allow for tracing the relationships between men’s personality traits and women’s sexual desire, as well as the role of age and relationship duration.

The **Discussion and Conclusion** synthesize the obtained results and compare them with the findings presented in the literature review. The author substantiates the scientific contributions, outlines the limitations of the study, and formulates directions for future research, demonstrating a critical attitude toward the results and their applicability.

The **Bibliography** is extensive and includes both contemporary and classical scientific sources in the fields of personality psychology, sexuality, and partner relationships. The literature used is relevant to the topic, with a predominant share of foreign-language publications from reputable scientific journals, which indicates the author’s good awareness of the field and the integration of the research into the international scientific context.

In summary, it can be concluded that the structure of the dissertation research is adequate, logically consistent, and fully aligned with the stated objectives and tasks, while the analysis of the chapters and the bibliography confirms the scientific maturity and systematic nature of the work.

Scientific and Scientific-Applied Contributions of the Dissertation Research

I. Scientific Contributions

The dissertation research contributes to the expansion of scientific knowledge regarding the psychological determinants of female sexual desire by directing the research focus toward men’s perceived personality traits in the context of long-term partner relationships.

An integrative theoretical–empirical model is proposed for analyzing the relationship between personality traits according to the Big Five model and female sexual desire, integrating concepts from personality psychology, sexual psychology, and the psychology of intimate relationships.

The significant role of men’s neuroticism, extraversion, and conscientiousness as factors associated with their partners’ sexual desire is empirically confirmed, thereby complementing and specifying existing theoretical assumptions.

The study reveals the differentiating influence of age and relationship duration on female sexual desire, demonstrating their mediating role in the relationship between personality traits and sexual desire.

A cross-cultural analysis conducted on a large sample allows for the generalization of the results beyond a single cultural context and contributes to higher external validity of the study.

The dissertation contributes to the methodological development of research in the field of intimate relationships through the combined use of correlational, regression, and mediation analyses in the study of complex psychological interrelationships.

II. Scientific-Applied Contributions

The obtained results have practical value for psychological counseling and couple therapy, providing empirically grounded guidelines for addressing issues related to sexual desire and intimacy in long-term relationships.

The study supports the development of intervention programs and psychoeducational approaches aimed at increasing awareness of the role of personality characteristics in partner relationships.

The results may be used in the education of students in psychology, pedagogy, and social sciences as empirical material illustrating the relationship between personality, sexuality, and interpersonal relationships.

The dissertation creates prerequisites for applying the Big Five model as a tool for assessing risk factors in intimate relationships and for the early prevention of partner conflicts.

The practical conclusions of the study may be used in the development of programs for personal development and partner communication aimed at improving the quality of intimate and emotional life.

Summary

The scientific and scientific-applied contributions of the dissertation research are distinguished by clarity, originality, and practical significance, and they meet the requirements for awarding the educational and scientific degree **“Doctor (PhD)”** in the professional field **3.2 Psychology**.

The citation in the dissertation has been carried out correctly and in accordance with established academic standards. A rich and diverse body of scientific literature has been used, including both classical theoretical sources and contemporary empirical studies from reputable international scientific journals. The cited sources are directly relevant to the topic and are adequately integrated into the theoretical analysis and interpretation of the results. No incorrect

or merely formal citations are identified, and the use of the literature supports the argumentation and scientific validity of the study.

The abstract accurately reflects the content and the main results of the dissertation. It clearly presents the relevance of the topic, the objective, tasks, hypotheses, methodology, the main empirical results, as well as the scientific and scientific-applied contributions. The structure of the abstract is logical and corresponds to the structure of the dissertation, and the exposition is clear, precise, and scientifically sound. The abstract fulfills its purpose of providing a concise and accurate overview of the dissertation research.

With regard to publication activity, the doctoral candidate has presented a list of scientific publications related to the topic of the dissertation. The publications are relevant to the research problem and demonstrate participation in scientific exchange and the validation of certain aspects of the dissertation research within the academic community. They meet the usual requirements for publication activity in the procedure for awarding the educational and scientific degree “Doctor (PhD)”.

In summary, it can be concluded that the citation practices, the abstract, and the presented publications are of a good scientific standard, comply with the requirements for a doctoral dissertation, and support the overall scientific value and correctness of the dissertation work.

CONCLUSION

The dissertation contains scientific and scientific-applied results that represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADASRB) and its Implementing Regulations. The presented materials and dissertation results fully comply with the specific requirements of the ADASRB.

In view of the above, I confidently give my positive assessment of the conducted research as presented in the dissertation, the abstract, the achieved results, and the contributions, and I propose to the esteemed Scientific Jury to award the educational and scientific degree **“Doctor (PhD)”** to **Chen Rapson Harel** in the professional field **3.2 Psychology**, Doctoral Programme **“Developmental and Educational Psychology.”**

Prepared by the reviewer:

Prof. D.Sc. Mayiana Mitevska